

вътъ. необходима нужда да се обединятъ около природния си баща — великия монархъ на цѣла Русия. Съ негово великодушие се освободиха сърби, гърци, власи и молдовци. Само единъ народъ е избѣгалъ отъ неговото великодушие. Тоя народъ е българскиятъ, който брои петъ и половина милиона жители и е главното ядро на Европейска Турция . . . Освенъ подъ чужда турска властъ, тоя народъ се намира и подъ непоносимо духовно владичество на гърцитѣ. Затова тъне и въ пълно невежество . . . Бедна България!“ И въ втория си мемоаръ отъ 7 януарий 1847 г. Екзархъ, който намира невѣроятната дързостъ не само да си присвоява благородна титла, подписвайки се важно *Alexandre Stoyl. Bey-oglu Exarque de Bulgarie*, но и да изтъква на пръвъ планъ безъ всѣко стѣснение себе си, заявява патетично: „Единъ подземенъ шумъ прави да се чуватъ отъ Цариградъ до Босна плачоветѣ и теглилата на цѣлъ народъ . . . Султанътъ обещава сигурностъ на живота, честта и собствеността на всички свои поданици, мусюлмани и християни, но въ сжщностъ така ли е? Не. Населението се отчайва и губи главната си опора, православието“. И като изброява случаи на приемане исляма, Екзархъ се пита: „Не е ли причината да бждемъ тъй нещастни — че сме християни? Въ Чирпанъ азъ намѣрихъ презъ 1842 г. до три хиляди християни скрити въ избитѣ, заплашени да бждатъ или изклани, или обърнати въ мохамедани“. Покрай ония главни искания, Екзархъ настоява предъ императора да издействува отъ турското правителство назначаването на единъ „българинъ отъ знатно семейство“ (разбирай самия Екзархъ!), който да заседава въ върховния сждъ и въ патриаршеския синодъ, за да застъпва българскитѣ искания и бди за прилагането на Гюлханийския хатишерифъ. Любопитно е, че на 16 мартъ 1847 г. Екзархъ отправя единъ мемоаръ до императора, въ който изпросва милостта му за нѣкои полски емигранти въ Парижъ и Лондонъ (генералъ Рибински, графъ Третка и други), които били жертва на князь Чарториски, Австрия и иезуититѣ, тия противници на „системата за славяно-руското обединение“ (*contre le système de l'unité Slave-Russe*). Обаче — за да подчертае сякашъ постоянството въ противоречията си — презъ сжщата тази 1847 г. Екзархъ се прибира неочаквано въ Цариградъ, и тукъ той заработва като пълномощникъ на българскитѣ еснафски организации за отваряне на българска черква въ тур-